

DIEKSTRA VAN DER LAAN

ADVOCATEN

Retouradres: Herenstraat 65, 2313 AG Leiden

VERTROUWELIJK / PER GEWONE POST

Ministerie van Defensie
t.a.v. mw. J.A. Hennis-Plasschaert
Postbus 20701
2500 ES Den Haag

TEVENS PER TELEFAX:

Leiden, 9 september 2015

Dossier : 2015071
Ons kenmerk : Tappen telefoongesprekken advocaat en uitgezonden militair
Uw kenmerk : n.n.b.
E-mail :

Geachte mevrouw Hennis,

Bij deze dien ik een klacht in over het handelen van de Militaire Inlichtingen- en Veiligheidsdienst (MIVD). In het navolgende zal ik mijn klacht toelichten.

In de uitoefening van mijn praktijk als advocaat in militaire strafzaken heb ik regelmatig telefonisch contact met militaire cliënten die zich in missiegebied bevinden. Afgelopen augustus is er bijvoorbeeld een aantal maal dergelijk contact geweest (i.c. met het missiegebied in Mali). Dergelijk contact vindt meestal plaats kort voor een strafrechtelijk verhoor door de KMar. Het gaat dan om het verlenen van consultatiebijstand in het licht van de *Salduz*-rechtspraak. De medewerkers van de KMar verbinden mij dan met de militaire verdachte in kwestie. Tijdens dat telefonische contact moet ik met de militair de verdenking die er tegen hem of haar ligt bespreken en van advies dienen.

Alle gesprekken worden opgenomen

Met het schrijven van 8 april 2014 heeft u samen met de minister van Veiligheid en Justitie antwoord gegeven op de vragen van de vaste commissie voor Defensie inzake de status van militairen in Mali en de implementatie van het *Salduz*-arrest (kenmerk 29521-227/2014D06737). Op de vraag hoe u garandeert dat het consultatiegesprek tussen een advocaat en militair niet afgetapt kan worden, heeft u geantwoord dat alle gesprekken via de beveiligde lijnen worden 'gelogd' (oftewel: opgenomen). Het consultatiegesprek tussen de

Op al onze werkzaamheden zijn de algemene voorwaarden van Diekstra Van der Laan Advocaten B.V. van toepassing. In die voorwaarden is een beperking van onze aansprakelijkheid opgenomen.

Diekstra Van der Laan Advocaten B.V. is statutair gevestigd te Leiden (KvK: 63078341).

DIEKSTRA VAN DER LAAN

ADVOCATEN

militair op missie en zijn advocaat wordt aldus altijd opgenomen en zeer wel mogelijk uit- of afgeluisterd.

OM kan informatie uit gesprekken gebruiken

In antwoord op vragen van mijn zijde heeft u mij bij brief van 26 maart 2015 meegedeeld dat niemand is uitgezonderd van toepassing van de bijzondere bevoegdheden toegekend aan de MIVD, maar dat de dienst slechts onder strikte voorwaarden kan overgaan tot het uitoefenen van bijzondere bevoegdheden jegens advocaten en de verkregen informatie aan derden verstrekken. In die brief noemt u vergelijkbare voorwaarden als die de CTIVD in haar in 30 april 2015 gepubliceerde jaarverslag 2014-2015. Als extra criterium voor het verstrekken van gegevens aan het openbaar ministerie vermeldt u dat gegevens verkregen uit de inzet van bijzondere bevoegdheden tegen een verschoningsgerechtigde in de regel niet in een ambtsbericht aan het openbaar ministerie worden opgenomen, maar dat daarop uitzonderingen mogelijk zijn. Volgens u zullen in dat geval zullen niet meer details in het ambtsbericht worden opgenomen dan strikt noodzakelijk.

Op 17 juni jl. diende er een kort geding over het af luisteren van advocaten. In die zaak trad ik op als advocaat namens de Raad van Europese Balies (ook wel CCBE). Deze zaak staat inmiddels bekend staat als 'de af luisterzaak' (*ECLI:NL:RBDHA:2015:7436*). Tijdens de af luisterzaak is nogmaals duidelijk geworden en ook door de rechter vastgesteld dat de mogelijkheid altijd openblijft dat informatie uit gesprekken via het openbaar ministerie op enigerlei wijze wordt gebruikt.

Verschoningsrecht

Op grond van het verschoningsrecht heeft eenieder recht op vertrouwelijke communicatie met zijn advocaat. Dit is onder meer vastgelegd in artikel 4 van de Richtlijn 2013/48/EU, die betrekking heeft op strafprocedures. Een inbreuk op het verschoningsrecht raakt (in ieder geval) aan artikel 8 EVRM (recht op eerbiediging van privé-, familie- en gezinsleven) en artikel 6 EVRM (recht op een eerlijk proces). Deze inbreuken wegen des te zwaarder indien informatie verkregen door middel van het af luisteren van een verschoningsgerechtigde in een (straf)procedure wordt betrokken.

Ernstige gevolgen voor democratische rechtsstaat

Een inbreuk op het verschoningsrecht van advocaten heeft ernstige gevolgen heeft voor de beginselen van de democratische rechtsstaat. De enkele mogelijkheid van inbreuken op het verschoningsrecht van advocaten raakt aan de vertrouwelijkheid van de communicatie tussen advocaten en hun cliënten en daarmee aan het recht op een effectieve verdediging en de toegankelijkheid van advocaten. Daarmee is deze inbreuk in zekere zin ook onomkeerbaar. Gelet op de grote gevolgen van (mogelijke) inbreuken op het verschoningsrecht van advocaten en nu misbruik in individuele gevallen potentieel gemakkelijk behoort er voor het opnemen of af luisteren

Op al onze werkzaamheden zijn de algemene voorwaarden van Diekstra Van der Laan Advocaten B.V. van toepassing. In die voorwaarden is een beperking van onze aansprakelijkheid opgenomen.

Diekstra Van der Laan Advocaten B.V. is statutair gevestigd te Leiden (KvK: 63078341).

DIEKSTRA VAN DER LAAN

ADVOCATEN

van die gesprekken een toetsing plaats te vinden. Dit gebeurt niet, terwijl het voor de MIVD van tevoren eenvoudig is om na te gaan is wanneer een militair op missie met een advocaat in Nederland zal spreken. Dit omdat Defensie, althans de KMar, in de regel het telefonisch contact faciliteert.

Onrechtmatige situatie

Door telefoongesprekken tussen mij en mijn cliënten af te luisteren wordt er onrechtmatig gehandeld. Er is sprake van een zeer ernstige inbreuk, te meer het hier gaat verdachten die zich in een kwetsbare positie bevinden. Daarnaast vindt het bij het opnemen en afluisteren geen enkele belangenafweging plaats. Ook elke onafhankelijke preventieve toetsing ontbreekt.

Ik heb er bewust voor gekozen om specifieke en voor derden herleidbare informatie, zoals namen en situaties, pas kenbaar te maken tijdens de hoorzitting bij de Commissie van Toezicht betreffende de Inlichtingen- en Veiligheidsdiensten en onder toezegging van vertrouwelijkheid door die commissie.

Vertrouwende u hiermee naar behoren te hebben geïnformeerd, verblijf ik,

Hoogachtend,

S.M. Diekstra